

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om godkännande av byggprodukter och om ändring av 148 § markanvändnings- och bygglagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om godkännande av byggprodukter. I lagen regleras det förfarande för godkännande av byggprodukter som skall användas i myndighetsstyrningen av byggandet. Bestämmelserna gäller användningen av produkterna i byggandet, men inte egentligen tillverkningen och saluföringen av byggprodukter. Systemen för produktgodkännande av byggprodukter är en del av myndighetstillsynen över byggandet.

Det föreslås att i lagen tas in bestämmelser om de nuvarande metoderna för godkännande, vilka består av typgodkännande av byggprodukter, kontrollorganens kvalitetskontroll och certifierade bruksbeskrivningar.

De metoder för godkännande av byggprodukter som tillämpas i Finland är inte obligatoriska och utgör därmed inga tekniska hinder för handeln. Om systemen för produktgodkännande är obligatoriska, kan de utgöra tekniska hinder för handeln.

För att övervinna de tekniska hindren för handeln har rådet 1988 antagit ett direktiv, i vilket fastställs systemet med CE-märkning av byggprodukter. Det föreslås att också direktivets bestämmelser om CE-märkning av byggprodukter tas in i lagen.

I markanvändnings- och bygglagen föreskrivs om de krav som ställs i fråga om byggprodukternas egenskaper. I markanvändnings- och bygglagen finns även grundläggande bestämmelser om CE-märkningen och typgodkännandet.

I propositionen föreslås också att markanvändnings- och bygglagen, till den del den gäller typgodkännande av byggprodukter, ändras så att det ministerium till vars behörighet meddelandet av typgodkännande enligt gällande lag hör kan bemyndiga även ett privaträttsligt organ som uppfyller kraven att meddela typgodkännanden för byggprodukter.

Lagarna i propositionen avses träda i kraft den 1 april 2003.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning	4
2. Nuläge.....	5
2.1. Lagstiftning och praxis	5
2.2. Lagstiftningen i Sverige och Danmark.....	5
2.3. Bedömning av nuläget.....	6
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	8
3.1. Mål och medel.....	8
3.2. De viktigaste förslagen.....	8
4. Propositionens verkningar	9
4.1. Ekonomiska verkningar	9
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	9
4.3. Miljökonsekvenser	9
4.4. Verkningar för företagen	9
5. Beredningen av propositionen.....	10
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	10
5.2. Utlåtanden.....	10
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll.....	10
6.1. Samband med andra propositioner	10
6.2. Samband med Europeiska gemenskapens lagstiftning	10
DETALJMOTIVERING	12
1. Lagförslag	12
1.1. Lag om godkännande av byggprodukter	12
1 kap. Allmänna bestämmelser	12
2 kap. CE-märkning av byggprodukter	12
3 kap. Europeiskt tekniskt godkännande av byggprodukter	13
4 kap. Typgodkännande av byggprodukter.....	14
5 kap. Certifiering av bruksbeskrivningar för byggprodukter.....	15
6 kap. Bestyrkande av byggprodukternas kvalitet.....	15
7 kap. Allmänna bestämmelser om bemyndigandet och godkännandet av organ	16
8 kap. Särskilda villkor som gäller bemyndigade och godkända organ.....	16
9 kap. Beslutande om bemyndigandet och godkännandet av organ.....	17
10 kap. Villkor som gäller det bemyndigade eller godkända organets verksamhet	18
11 kap. Särskilda bestämmelser och ikraftträdande	19
1.2. Lag om ändring av 148 § markanvändnings- och bygglagen.....	20

2.	Närmare bestämmelser.....	20
3.	Ikraftträdande	20
4.	Lagstiftningsordning	21
LAGFÖRSLAGEN		22
om godkännande av byggprodukter		22
om ändring av 148 § markanvändnings- och bygglagen		30
BILAGA		31
PARALLELLTEXTER.....		31
om ändring av 148 § markanvändnings- och bygglagen		31

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

De grundläggande bestämmelserna om byggande finns i markanvändnings- och bygglagen (132/1999), som trädde i kraft vid ingången av 2000. Enligt markanvändnings- och bygglagen är målet för styrningen av byggandet att främja en god livsmiljö, byggande som baserar sig på lösningar som är hållbara och beaktar kulturvärden samt planmässigt vårdande och underhåll av den byggda miljön och byggnadsbeståndet. Utöver att byggplatsen skall vara lämplig för byggande, anges i lagen som allmänna förutsättningar för byggande även att byggnaden skall passa in i miljön samt uppfylla kraven på bärförmåga, stadga och beständighet i konstruktionerna, brandskydd, hygien, hälsa och miljö, säkerhet vid användning, bullerskydd samt energihushållning och värmeisolering, vilka benämns väsentliga tekniska krav. Miljöministeriet meddelar genom förordning allmänna samt mot dem svarande föreskrifter och anvisningar om byggande vilka kompletterar markanvändnings- och bygglagen och som publiceras i Finlands byggbestämmelsesamling.

Kommunens byggnadstillsynsmyndighet har i uppgift att med tanke på det allmänna intresset övervaka att det som bestäms i lag och förordning eller med stöd av dem iakttas i samband med byggandet. För byggande behövs enligt lagen bygglov. Beslutet om bygglov avgörs av byggnadstillsynsmyndigheten. För beviljande av bygglov krävs att de allmänna förutsättningarna för byggande uppfylls. Byggnadstillsynsmyndigheten har i uppgift att även övervaka att byggnadsarbetet utförs så att det uppfyller de krav som anges i lag och förordning. På byggplatsen skall förrättas syner och inspektioner i syfte att fastställa att de krav som ställs på byggandet uppfylls.

De tekniska kraven för byggande kan gälla konstruktioner, byggnadsdelar eller förnödenheter, produkter eller anordningar som är avsedda att bli fast anslutna till en byggnad. I markanvändnings- och bygglagen bestäms om egenskaperna hos produkter som används

vid byggande. Att de krav som ställs på byggprodukter uppfylls kan enligt markanvändnings- och byggnadslagen fastställas genom ett typgodkännande som utfärdas av miljöministeriet. Typgodkända produkter behöver inte särskilt kontrolleras i samband med bygglovsförfarandet eller tillsynen över byggnadsarbetet. Som stöd för byggnadstillsynen har redan under den tidigare byggnadslagens giltighetstid vid sidan om tillsynen på byggplatserna utvecklats även andra metoder för produktgodkännande. Sådana är t.ex. den övervakning av produktionen av byggprodukter som utförs av kvalitetskontrollorganen samt s.k. certifierade bruksbeskrivningar.

De tekniska bestämmelserna om byggande, vars verkningar omfattar produkter och användningen av dem, kan utgöra tekniska hinder för handeln inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I syfte att förhindra detta har rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter utfärdats. Harmoniseringskraven enligt direktivet har beaktats i markanvändnings- och bygglagen. Dessutom bestäms i markanvändnings- och bygglagen om grunderna för systemet med produktgodkännande enligt direktivet. Enligt dem anses en byggprodukt som är försedd med behörig CE-märkning och som motsvarar den kravnivå som uppställts för den uppfylla de tekniska krav som gäller för den när den används där det uppges att den skall användas.

De metoder för produktgodkännande som tjänar myndighetsstyrningen i fråga om byggandet omfattar beslutsfattande och tillsyn, om vilka enligt den nya grundlagen skall föreskrivas genom lag eller förordning. Avsikten är att dessa bestämmelser tas in i den föreslagna lagen om godkännande av byggprodukter. De bestämmelser som behövs med tanke på systemen för produktgodkännande är detaljerade jämfört med bestämmelserna i markanvändnings- och bygglagen. I samband med beredningen och stiftandet av markanvändnings- och bygglagen beslutades att det därför är skäl att ge en separat lag om godkännande av byggprodukter.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

I markanvändnings- och bygglagen bestäms om grunderna för typgodkännande samt om godkännande av byggprodukter som är försedda med behörig CE-märkning och om den marknads tillsyn som hänför sig till byggprodukter med CE-märkning. I del A 3 i Finlands byggbestämmelsesamling finns bestämmelser om användningen av CE-märkning och om påvisande av överensstämmelse med kraven för produkter i anslutning därtill samt om de krav som gäller godkännandeorgan, certifieringsorgan, kontrollorgan och provningslaboratorier.

Ett typgodkännande enligt markanvändnings- och bygglagen beviljas av miljöministeriet. I beslutet om typgodkännande fastställs att en konstruktion eller en byggnadsdel eller att en förnödenhet, en produkt eller en anordning som är avsedd att bli fast ansluten till en byggnad kan godkännas för byggande. Ett kontrollorgan, som ministeriet har godkänt, övervakar fortlöpande kvaliteten på de typgodkända produkterna.

I byggbestämmelsesamlingens del B 2, som gäller bärande konstruktioner, meddelas föreskrifter om kvalitetssäkring av konstruktioner och om konstaterande av konstruktioners duglighet. Anvisningar om kvalitetskontroll och konstaterande av duglighet ingår också i byggbestämmelsesamlingens del B 4 med anvisningar om betongkonstruktioner, del B 5 med anvisningar om konstruktioner av lättbetongblock, B 6 med anvisningar om ståltunnplåtskonstruktioner, B 7 med anvisningar om stålkonstruktioner, B 8 med anvisningar om tegelkonstruktioner och i B 10 med anvisningar om träkonstruktioner. I föreskrifterna förutsätts att det på förhand inhämtas tillräckliga uppgifter om de omständigheter som hänför sig till egenskaperna hos och användningen av konstruktioner, byggmaterial och –varor och att egenskaperna hos dessa övervakas genom förhandsprov och prov under arbetets utförande. Prov som utförs på byggplatsen kan enligt föreskrifterna ersättas med kvalitetskontroll av tillverkningen. Enligt föreskrifterna skall tillverkningen ske

under tillsyn av ett kontrollorgan som godkänts av miljöministeriet. I vissa fall har statens tekniska forskningscentral redan i föreskrifterna utsetts till kontrollorgan. Prov som utförs på byggplatsen kan i särskilda på förhand definierade fall även ersättas med en behörig märkning om överensstämmelse med standarden.

I byggbestämmelsesamlingens del B 4 om betongkonstruktioner förutsätts att för vissa särskilt uppräknade material, varor och metoder som används för betongkonstruktioner skall finnas en giltig certifierad bruksanvisning. I byggbestämmelsesamlingens del B 5 med anvisningar om konstruktioner av lättbetongblock förutsätts att för specialmurbruk som används i konstruktioner skall finnas en giltig bekräftad bruksanvisning och att i konstruktioner används även i övrigt material och varor som överensstämmer med de tillämpliga standarderna och de certifierade bruksbeskrivningarna. I byggbestämmelsesamlingens del B 6 med anvisningar om stålkonstruktioner av tunnplåt och del B 7 med anvisningar om stålkonstruktioner förutsätts att för stålkonstruktioner och –konstruktionsdelar av tunnplåt och för andra stålkonstruktioner och konstruktionsdelar används material och tillbehör i överensstämmelse med tillämplig standard eller certifierad bruksbeskrivning. I del B 9 i bestämmelsesamlingen med anvisningar om konstruktioner av betongblock förutsätts att i konstruktioner av betongblock används material och varor som överensstämmer med de tillämpliga standarderna och certifierade bruksanvisningarna. En bruksbeskrivning är en på prov baserad utredning över egenskaperna hos och användningssättet och användbarheten av material och konstruktionsdelar eller omständigheter som hänför sig till en viss metod. Bruksbeskrivningen certifieras av ett kontrollorgan som godkänns av miljöministeriet. Den som certifierar en bruksbeskrivning kan förutsätta att tillverkaren utför kvalitetskontroll.

2.2. Lagstiftningen i Sverige ock Danmark

Sverige

I Sverige finns inte någon separat lagstiftning om godkännande av byggprodukter. Kraven gällande produkterna hänför sig alltid till särskilda byggnadsobjekt. Den centrala lagstiftningen om byggande utgörs av plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen samt lagen om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk jämte tillhörande förordning. Med stöd av nämnda författningar har den centrala byggmyndigheten i Sverige meddelat tekniska byggbestämmelser och –anvisningar samt dessutom publicerat särskilda föreskrifter om planering av konstruktioner. Bestämmelser om godkännande av produkter och visande av kravöverensstämmelse enligt direktivet om byggprodukter finns i lagen och förordningen om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk samt lagen om CE-märkning.

Tills vidare grundar sig godkännandet av byggprodukter i praktiken i hög grad på typgodkännande och kontroll av produktionen. I lagen om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk ingår bestämmelser om både obligatoriskt och frivilligt typgodkännande. Bostadsverket har meddelat närmare föreskrifter och anvisningar om typgodkännande och produktionskontroll. Hittills har endast det frivilliga systemet för typgodkännande tagits i bruk.

I Sverige har man övergått till ett öppet system i fråga om typgodkännandefunktionen. Det organ som beviljar typgodkännande skall ha ackrediteras för uppgiften med stöd av lagen gällande tekniska egenskapskrav. Den prövning som förutsätts för ackreditering genomförs av SWEDAC. I praktiken sköts typgodkännandet i Sverige av flera organ som ackrediterats för uppgiften.

Motsvarande krav på ackreditering gäller också organ som utför kontroller, certifiering och testning av produktionen.

Danmark

I Danmark ingår de centrala bestämmelserna om byggande i byggnadslagen och de två byggbestämmelsesamlingar som utfärdats med stöd av den, varav den ena endast tillämpas på små byggnader. I Danmark finns inte någon särskild lagstiftning om bygg-

nadsprodukter eller om godkännande och övervakning av sådana. Bestämmelserna om byggande framställs i hög grad såsom funktionella krav.

Det danska systemet för produktgodkännande består för närvarande av visande av standardöverensstämmelse samt av obligatoriskt typgodkännande. När det gäller att visa standardöverensstämmelse stöder man sig både på ett frivilligt system och på ett system som grundar sig på byggbestämmelserna.

De byggnadsmaterial och konstruktioner vilkas egenskaper inte kan bedömas med stöd av kraven och anvisningarna i byggbestämmelsesamlingen omfattas av det obligatoriska typgodkännandet. Dessutom tillämpas ett obligatoriskt typgodkännande i fråga om vatten- och avloppsanordningar. De obligatoriska typgodkännandena beviljas av ETA-Danmark A/S. ETA-Danmark är ett statsägt aktiebolag som av ministeriet bemyndigats att sköta det obligatoriska typgodkännandet. Dessförinnan hörde typgodkännandet till ministeriets uppgifter.

Det danska byggproduktdirektivet har införts som sådant genom en särskild författning om verkställighet. Detta skedde genom beslut av ministeriet med stöd av ett bemyndigande i bygglagen. Närings- och bostadsstyrelsen har 2002 utfärdat ett cirkulär om CE-märkning av byggprodukter.

2.3. Bedömning av nuläget

Systemen för produktgodkännande i samband med byggande har utvecklats främst utgående från de behov som myndighetsstyrningen och i synnerhet byggnadstillsynen har. När nya byggbestämmelser utfärdas, omfattar de sådana förfaranden för produktkontroll och kvalitetskontroll som anpassats enligt vad som bäst anses lämpa sig för varje särskild situation och som avser göra byggnadstillsynen enklare. Som ett resultat av detta uppstod det nuvarande systemet med produktgodkännande, vars grundläggande bestämmelser till den del de gäller det nyaste CE-märkningssystemet och numera även typgodkännandet har tagits in i lagen, trots att systemet till vissa andra delar fortfarande baserar sig på de av miljöministeriet meddelade föreskrifter och anvisningar som publi-

ceras i Finlands byggbestämmelsesamling. De olika förfarandena för godkännande av byggprodukter består alla av liknande komponenter. Exempelvis övervakas kvaliteten på typgodkända produkter av ett kontrollorgan som godkänts av miljöministeriet, liksom ett kontrollorgan som godkänts av ministeriet även övervakar tillverkningen av vissa sådana produkter för vilka inte krävs arbetsplatsbundna provkontroller, och vidare kan den som av ministeriet bemyndigats att utföra certifiering av bruksbeskrivningen kräva godkänd kvalitetskontroll av tillverkaren. Om dessa liknande förfaranden bestäms dock på olika sätt inom ramen för de olika systemen. När det nya CE-märkningssystemet trätt i kraft accentueras skillnaderna, vilket kan leda till att vissa system anses bli gynnade inom ramen för myndighetsstyrningen. Att bestämmelser som reglerar samma sak skiljer sig från varandra kan även i övrigt försvåra kontrollen över den helhet som inbegriper systemet med produktgodkännande. Normstyrningen i fråga om byggandet, i synnerhet då den skett genom administrativa föreskrifter och anvisningar som kompletterar lagstiftningen, har så gott som undantagslöst beretts i samarbete med de olika parterna inom byggbranschen. Samarbetet har i sin strävan efter effektivitet utsträckts även till bl.a. det praktiska genomförandet av systemen för produktgodkännande. Ursprungligen avsågs att den kvalitetskontroll och certifiering av bruksbeskrivningar som förutsätts i byggbestämmelserna genomförs så att kvalitetskontrollen utförs och bruksbeskrivningarna certifieras under tillsyn av ministeriet av de organisationer som omfattar byggprodukt-tillverkarna. De viktigaste aktörerna bland dessa har varit Finska Betongföreningen, Teräsrakenneyhdistys samt Föreningen för kvalitetskontroll inom betongindustrin, Föreningen för kvalitetskontroll av stålkonstruktioner och Föreningen för kvalitetskontroll av träkonstruktioner. I ministeriets föreskrifter och anvisningar har dylika uppgifter i vissa fall direkt tilldelats Statens tekniska forskningscentral. I byggbestämmelserna har även Finlands Byggnadsingenjörers Förbund tilldelats dylika uppgifter. Under de senaste tio åren har betydande ändringar skett i fråga om organisationsfältet för

byggnadsbranschen. Kvalitetskontrollföreningarna har alla anslutit sig till samma förening, Byggproduktkvalitet, och denna i sin tur har anslutit sig till SFS Sertifiointi Oy. Även i övrigt har många organisationer på fältet gått samman. En anmärkningsvärd förändring på aktörsfältet är också att de tjänster som hänför sig till produktgodkännandet i allt större utsträckning har börjat tillhandahållas i bolagsform. Samtidigt har allt större uppmärksamhet fästs vid de krav som ställs på dem som tillhandahåller tjänsterna, bland dem kompetens och oavhängighet.

Även inom den offentliga sektorn har man i tämligen stor utsträckning gått in för att bolagisera servicefunktionerna. Genom detta eftersträvas kostnadseffektivitet och en smidigare anpassning till aktuella krav på ändring. Många av de bolagiserade serviceuppgifterna inom den offentliga sektorn har också privatiserats. Till den privata sektorn har också överförts sådana serviceuppgifter som med hänsyn till vissa verkningar fortfarande kan jämföras med förvaltningsuppgifter. Inom ramen för denna utveckling har det även ansetts att vissa uppgifter som sedan gammalt skötts av privata aktörer har kunnat jämföras med förvaltningsuppgifter. Många av de tjänster som hänför sig till produktgodkännande är till sin natur sådana.

I den nya grundlagen föreskrivs om förutsättningarna för överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter. Enligt grundlagen kan detta ske endast genom lag. En förutsättning är att överföringen av en uppgift till en privat aktör inte äventyrar de grundläggande fri- eller rättigheterna, rätts-säkerheten eller andra krav på god förvaltning.

Det har ansetts att uppgifter som hänför sig till produktgodkännande kan jämföras med förvaltningsuppgifter om de grundar sig på lag eller förordning och om de omfattas av rättsliga verkningar som är typiska för förvaltningsbeslut. Som sådana skall anses bl.a. att en förutsättning för marknadsföring eller användning av produkten är att produktens egenskaper certifieras. Även de faktiska verkningarna av åtgärderna kan leda till att de kan jämföras med förvaltningsverksamhet.

I ljuset av bestämmelserna i grundlagen in-

nehåller det nuvarande systemet för produktgodkännande tydliga brister bl.a. med tanke på att systemet inte i tillräcklig utsträckning har beaktats på lagnivå.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Lagstiftningen om Europeiska gemenskapens inre marknad för i allt större omfattning med sig produktspecifika lämplighetskontroller och i anslutning till det standardisering och tekniskt godkännande samt bestyrkande av överensstämmelse med kraven samt provningar och tillverkningskontroller som stöder detta. Vid sidan av de europeiska systemen för produktgodkännande kommer de nationella system för produktgodkännande som används i dag fortfarande att ha sin plats som system som kompletterar de europeiska systemen. Man kommer att vara tvungen att i stor utsträckning ty sig till dessa i flera år redan på grund av att de europeiska systemen kan tas i bruk mycket långsamt i väntan på att standarderna färdigställs och de europeiska tekniska godkännandena blir allmänna. De europeiska systemen är inte heller avsedda att gälla allt. Man kan också se att de europeiska systemen för produktgodkännande ger upphov till en ny typ av efterfrågan på de nuvarande nationella systemen. De europeiska harmoniserade standarderna förutsätter nämligen ofta nationella beslut om kravnivåerna för de egenskaper som fastställs i standarderna och till sådana beslut sträcker sig inte de europeiska systemen för produktgodkännande.

Ett alternativ till produktspecifik styrning kunde vara att mera övergripande utveckla lagstiftningen om produktsäkerheten så att den innehåller produktspecifika krav. I ett sådant system avgörs överensstämmelsen med kraven i sista hand utgående från en väsentligt vagare reglering som en del av avgörande i tvistemål i allmänna domstolar. Hur väl systemet fungerar skulle till sina centrala delar bero på konkurrensförhållandena och marknadsmekanismerna.

Avsikten med propositionen är att skapa en legislativ grund för de system för produkt-

godkännande som används och för utvecklandet av dem. Systemen för produktgodkännande främjar i sig rationaliseringen av planeringen av byggnader, av utvecklingen och produktionen av byggprodukter samt av byggandet. Som en del av byggnadstillsynen tjänar de också utvecklandet av normstyrningen av byggandet. Dessa båda skapar förutsättningar för utnyttjandet av innovationer inom byggbranschen och även i övrigt för en kostnadseffektiv utveckling av branschen. Med tanke på den enskilda medborgaren är avsikten med produktgodkännandesystemen att trygga byggnadernas säkerhet och sundhet samt energieffektivitet. I produktstyrningen försöker man också beakta att byggnaderna med tanke på hela livslängden skall vara totalekonomiskt förmånliga.

3.2. De viktigaste förslagen

I lagen föreslås nödvändiga bestämmelser om CE-märkningen av byggprodukter och om europeiskt tekniskt godkännande. Till dessa hör bestämmelser om villkoren för CE-märkningen och bestyrkandet av överensstämmelse med kraven samt bestämmelser om villkoren för europeiskt tekniskt godkännande och grunderna för godkännandet. I detta sammanhang föreskrivs också om meddelandet av europeiskt tekniskt godkännande och om giltighetstiden för godkännandet. Genom de föreslagna bestämmelserna genomförs rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter i Finland till den del det hittills har genomförts genom de föreskrifter och anvisningar av ministeriet som jämföras med förordning av miljöministeriet och som har publicerats i Finlands byggbestämmelsesamling.

Det föreslås att i lagen tas in nödvändiga bestämmelser även om typgodkännandet av byggprodukter, certifieringen av byggprodukternas bruksbeskrivningar och bestyrkandet av byggprodukternas kvalitet. I detta sammanhang föreskrivs också om meddelandet av typgodkännande, grunderna för godkännandet och tillsynen i anslutning till typgodkännandet, byggprodukternas bruksbeskrivningar och certifieringen av dem samt grunderna för tillverkningskontrollen av pro-

dukterna.

Godkännandet av byggprodukter och åtgärderna i anslutning till det skall på grund av de juridiska och faktiska verkningar som hänför sig till godkännandet jämföras med offentlig förvaltningsverksamhet. Jämförelsen är motiverad redan på grund av att Europeiska gemenskapens lagstiftning förpliktar till bestämmelser om produktgodkännande och även på grund av den betydelse som produktgodkännandet ges i styrningen av och tillsynen över byggandet. Därför måste i lagen också tas in de bestämmelser som Finlands grundlag förutsätter för att säkerställa att kraven gällande de grundläggande fri- och rättigheterna samt rättssäkerheten och god förvaltning uppfylls. Till dessa hör de allmänna villkoren för deltagandet i godkännandet av byggprodukter, mera detaljerade villkor som gäller olika organ, beslutsfattandet i fråga om bemyndigandet och godkännandet av organ samt kraven på ett godkännandeorgans och ett godkänt organs verksamhet.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

I myndighetsstyrningen av byggandet tillkommer inga sådana nya element som med tanke på statsekonomin skulle ha betydande ekonomiska verkningar. Handeln med CE-märkta produkter ökar och det innebär ökade inkomster för de nationella organ som deltar i godkännandet av byggprodukter. På motsvarande sätt minskar de typgodkännandavgifter som miljöministeriet fått.

Marknadstillsynen över byggprodukter ökar också när bruket av typgodkännande ökar och systemen utvecklas. Kostnaderna för tillsynen beräknas år 2002 uppgå till ca 0,2 miljoner euro. Volymen kan ännu öka något.

Kostnaderna för godkännandesystemen inverkar endast lite på byggprodukternas prisnivå och de kan inte anses påverka vare sig kommunernas eller hushållens ekonomi.

Byggproduktindustrin har redan nu använt sig av alla de metoder för produktgodkännande som anges i den föreslagna lagen. I kostnaderna för dem kommer inga betydande ändringar att ske. Det förutsätts att alla de

organ, bedömningsorgan, kontrollorgan och provningslaboratorier som anges i lagen har en godtagbar ansvarsförsäkring. Organen täcker försäkringskostnaderna med sina verksamhetsavgifter.

Det kan antas att produktgodkännandesystemet enligt den nya lagen ger planerarna och entreprenörerna ännu bättre förutsättningar att på marknaden välja sådana produkter som uppfyller kraven och som gett upphov till en sund konkurrens mellan produkttillverkarna. Detta leder till att det inte finns något tryck på ökade byggkostnader när det gäller byggprodukterna. Ett klart system för produktgodkännandet ger också smidighet i den kommunala byggnadstillsynen.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Den föreslagna lagen har inga direkta verkningar i fråga om organisation och personal i stats- och kommunförvaltningen. Om typgodkännandet i stor omfattning överförs till bemyndigade godkännandeorgan frigörs vid miljöministeriet ca 1,5 årsverke för andra uppgifter. När det gäller de organ som nämns i lagen kan de nya bestämmelserna om personalens sakkännedom, tillförlitlighet och oavhängighet i enstaka fall föranleda personalarrangemang.

4.3. Miljökonsekvenser

Systemen med godkännande av byggprodukter minskar belastningen på miljön alltid när det för de egenskaper som testas har satts gränsvärden med tanke på miljön. Genom godkännandet märks produkterna och återanvändningen och återvinningen av dem underlättas, eftersom produkttegenskaperna vid tillverkningstidpunkten kan spåras utgående från märkningen.

4.4. Verkningar för företagen

För dem som tillverkar och importerar byggprodukter innebär den nya lagen en klarare praxis. Procedurerna blir enklare och rollerna klarare för de organ som utför uppgifter åt tillverkarna.

På den inre marknaden är byggprodukternas

rörlighet en förutsättning för konkurrensen. Den föreslagna lagen främjar produkternas rörlighet.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. Under beredningen har olika centrala aktörer och intressegrupper hörts. Vid beredningen har justitieministeriet, handels- och industriministeriet, inrikesministeriet och kommunikationsministeriet kontaktats.

Vid beredningen har använts den utredning som juris licentiat Jouni Alanen på uppdrag av miljöministeriet har gjort om bestämmelserna om produktgodkännande av byggprodukter i England, Tyskland, Holland, Danmark och Sverige. I beredningen har också beaktats den utredning som statens tekniska forskningscentral, Bygg och transport, på uppdrag av miljöministeriet har gjort om de system för produktgodkännande som används i Europa.

5.2. Utlåtanden

Utlåtanden om förslaget till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om godkännande av byggprodukter har begärts från följande instanser:

Justitieministeriet
Handels- och industriministeriet
Inrikesministeriet
Kommunikationsministeriet
Banförvaltningscentralen
Vägförvaltningen
Mätteknikcentralen
Statens tekniska forskningscentral
Säkerhetsteknikcentralen
Rakennustarkastusyhdistys RTY
Finlands Kommunförbund
Bygginformationsstiftelsen
SFS-Sertifointi Oy
Rakennusteollisuuden keskusliitto
Rakennustuoteteollisuus RTT r.y.
Finska betongföreningen

Skogsindustrin r.f.
Wood Focus Oy
Stålbyggnadsföreningen
Finlands metallindustris centralförbund r.f.
Suomen ilmateknillinen toimialayhdistys –
Luftteknisk Branschförening Finland ry
Finlands plastindustriförbund
Fimtekno Oy
Fortum Power and Heat Oy

I utlåtandena har lagen om godkännande av byggprodukter nästan uteslutande ansetts vara nödvändig.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

6.1. Samband med andra propositioner

Handels- och industriministeriet har inlett en revidering av lagstiftningen om standardisering.

Handels- och industriministeriet har startat ett projekt för att utreda de administrativa och juridiska frågorna beträffande de tekniska utvärderingsuppgifterna. Arbetsgruppen gav en utredning om detta i november 2001. I båda projekten berörs frågor som anknyter till produktgodkännandet och som tas upp i denna proposition. Det finns ingen konflikt mellan propositionen och de nämnda projekten.

6.2. Samband med Europeiska gemenskapens lagstiftning

Genom den föreslagna lagen genomförs rådets direktiv av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter 89/106/EEG jämte ändringar (93/68/EEG) i Finland. Lagen kompletteras med miljöministeriets förordning. Hittills har alla motsvarande bestämmelser ingått i de föreskrifter och anvisningar om byggprodukter som funnits i miljöministeriets beslut av den 6 november 1995, som har publicerats i del A 3 i Finlands byggbestämmelsesamling. De gällande bestämmelserna och de bestämmelser som nu utfärdas står inte i konflikt med var-

andra.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om godkännande av byggprodukter

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § *Lagens syfte.* I lagen finns bestämmelser om det förfarande vid godkännandet av byggprodukter som avses i markanvändnings- och bygglagen och som myndigheterna utövar tillsyn över. I 152 § markanvändnings- och bygglagen finns allmänna bestämmelser om de krav som ställs på byggprodukter beträffande egenskaper. På byggprodukterna återspeglas ofta de krav som avses i 13 § och som ingår i de tekniska föreskrifter och anvisningar om byggande som publicerats i Finlands byggbestämmelsesamling. I dessa föreskrifter och anvisningar finns också en del mera detaljerade krav som direkt gäller de produkter som används i byggandet.

Den lag som skall stiftas tillämpas även på annat godkännande av byggprodukter, t.ex. på godkännandet av brandskyddsanordningar som ansluts på byggnader som hör till räddningsväsendet eller godkännandet av byggprodukter som används i byggandet av vägar, som hör till kommunikationsministeriets verksamhetsområde. En vidare tillämpning av lagen bör föreskrivas särskilt så som föreslås i 2 §.

2 § *Lagens tillämpningsområde.* Lagens tillämpningsområde har i 1 mom. begränsats till att allmänt gälla byggande enligt markanvändnings- och bygglagen. Till tillämpningsområdet hör enligt 1 mom. inte t.ex. byggandet av gator, vägar, broar, banor och leder, vilket berörs av markanvändnings- och bygglagen endast när det gäller markanvändning eller på grundval av miljömässiga krav. Utanför tillämpningsområdet lämnar likaså byggandet av energi- och dataöverföringsnät och master och ledningsstolpar, vars tekniska styrning inte heller har föreskrivits i markanvändnings- och bygglagen.

I 2 och 3 mom. föreskrivs särskilt om till-

lämpningen av lagen på de förfaranden vid godkännandet av byggprodukter för vilka särskilda bestämmelser har utfärdats i markanvändnings- och bygglagen. Till dessa hör det typgodkännande som föreskrivs i 148 § markanvändnings- och bygglagen och det system med CE-märkning som föreskrivs i 152 § i samma lag. Övriga förfaranden vid godkännandet baserar sig på de föreskrifter och anvisningar som publicerats i Finlands byggbestämmelsesamling.

Med stöd av 4 mom. kan lagen tillämpas också på annat godkännande av byggprodukter. Detta bör alltid föreskrivas särskilt någon annanstans i lag eller i förordning av statsrådet eller ett ministerium. Det behöriga ministeriet beslutar dock om tillämpningen i varje enskilt fall.

I samband med beslutet att lagen skall tillämpas också på annat godkännande av byggprodukter bör det beslutas vilket ministerium som har skyldighet och behörighet att utföra de uppgifter som i denna lag föreskrivs miljöministeriet.

2 kap. CE-märkning av byggprodukter

3 § *Villkor för CE-märkning.* I rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter 89/106/EEG bestäms om CE-märkningen av byggprodukter. Direktivet kallas allmänt byggproduktdirektivet. Det har till mindre delar ändrats år 1993 (93/68/EEG).

Genom direktivet försöker man förenhetliga medlemsstaternas lagstiftning om de väsentliga kraven för byggande så att om det i den nationella lagstiftningen ställs väsentliga krav för byggande, skall dessa krav stämma överens med kraven i direktivet. Direktivet förutsätter dock inte att alla medlemsstater tar in alla väsentliga krav i sin lagstiftning. I Finland har de väsentliga kraven enligt direktivet införts i 117 § markanvändnings- och bygglagen.

De väsentliga kraven i direktivet gäller byggandet och inte enskilda byggprodukter.

I anslutning till genomförandet av direktivet har Europeiska gemenskapernas kommission kommit överens med de europeiska standar-

diseringsorganisationerna CEN (Comité Européen de Normalisation) och CENELEC (Comité Européen de Normalisation Electrotechnique) om beredningen och godkännandet av de standarder för byggprodukter som man avser sätta i kraft i varje medlemsland. Avsikten är att i enlighet med det uppdrag kommissionen gett i dessa standarder fastställa de egenskaper som skall bedömas hos produkterna. Överensstämmelse med kraven i standarden bestyrks genom att produkten förses med ett CE-märke.

I direktivet föreskrivs också om europeiskt tekniskt godkännande, på basis av vilket en produkt kan förses med CE-märke. Enligt direktivet kan CE-märket även användas för att bestyrka att produkten uppfyller kraven i en sådan nationell teknisk specifikation i medlemsstaten beträffande vilken kommissionen till medlemsländerna har meddelat harmoniserade väsentliga krav för motsvarande byggnadsverk.

De villkor för CE-märkning av byggprodukter som stämmer överens med direktivet har tagits in i finsk lagstiftning genom miljöministeriets föreskrifter och anvisningar om byggprodukter, vilka har publicerats i del A 3 i Finlands byggbestämmelsesamling. Avsikten är att bestämmelserna införs i 3 § lagen om godkännande av byggprodukter.

I 152 § markanvändnings- och bygglagen, där det föreskrivs om de egenskaper som krävs av byggprodukterna, föreskrivs också att en byggprodukt som är försedd med behörig CE-märkning och som motsvarar den kravnivå som uppställts för den, anses uppfylla de tekniska krav som gäller för den när den används där det uppges att den skall användas.

4 § *Bestyrkande av överensstämmelse med kraven.* I byggproduktdirektivet föreskrivs hur överensstämmelse med de krav som berättigar till CE-märkning kan bestyrkas. Metoderna för bestyrkande av överensstämmelse har fastställts i bilagan till direktivet. Kommissionen beslutar vilken metod som skall användas i fråga om varje produkt eller produktgrupp. Metoden för bestyrkande av överensstämmelse med kraven, vilken stämmer överens med kommissionens beslut, ingår i den harmoniserade standarden.

Bestämmelserna i direktivet om bestyrkande av överensstämmelse med kraven har tagits in i finsk lagstiftning genom de föreskrifter och anvisningar av miljöministeriet som finns i ovan nämnda del A 3 i Finlands byggbestämmelsesamling. Det föreslås att bestämmelserna tas in i 4 § lagen om godkännande av byggprodukter.

3 kap. Europeiskt tekniskt godkännande av byggprodukter

5 § *Villkor för europeiskt tekniskt godkännande.* I byggproduktdirektivet föreskrivs om europeiskt tekniskt godkännande och villkoren för det. Europeiskt tekniskt godkännande kan meddelas en produkt som saknar en harmoniserad europeisk standard och syftet inte heller är att utarbeta en sådan, eller en produkt som på ett påtagligt sätt avviker från den godkända standarden. Europeiska gemenskapens kommission kan dock ge tillstånd till meddelande av europeiskt tekniskt godkännande för en bestämd tid, även om kommissionen har beslutat utarbeta en harmoniserad standard för produkten eller produktgruppen. Det europeiska tekniska godkännandet är främst avsett att meddelas innovativa produkter. Meddelandet av godkännande påvisar att produkten uppfyller de krav som ställs på produkten utgående från de harmoniserade väsentliga krav som i direktivet ställs på byggnaden.

Bestämmelserna i direktivet om villkoren för europeiskt tekniskt godkännande har tagits in i finsk lagstiftning genom de föreskrifter och anvisningar av miljöministeriet som finns i del A 3 i Finlands byggbestämmelsesamling. Det föreslås att bestämmelserna införs i 5 § lagen om godkännande av byggprodukter.

6 § *Grunderna för europeiskt tekniskt godkännande.* I byggproduktdirektivet föreskrivs om grunderna för europeiskt tekniskt godkännande. Enligt direktivet meddelas godkännandet för en produkt eller produktgrupp på uppdrag av Europeiska gemenskapernas kommission enligt de riktlinjer för godkännandet som den sammanslutning som medlemsstaterna bemyndigat utarbetat och godkänt. Meddelandet av godkännande skall grunda sig på en provning av produkten samt

ett kontrollorgans provning och utvärdering. I direktivet föreskrivs också om möjligheten att meddela tekniskt godkännande utan riktlinjerna för godkännandet. I detta fall skall godkännandet grunda sig på de harmoniserade väsentliga krav som fastställs i direktivet och de grunddokument som preciserar dem. Härvid skall alla företrädare för medlemsstaterna godkänna beslutet eller också skall beslutet godkännas av den ständiga byggkommitté som avses i direktivet och som består av företrädare för medlemsstaterna.

Bestämmelserna i direktivet om grunderna för europeiskt tekniskt godkännande har tagits in i finsk lagstiftning genom de föreskrifter och anvisningar av miljöministeriet som finns i del A 3 i Finlands byggbestämmelsesamling. Avsikten är att bestämmelserna införs i 6 § lagen om godkännande av byggprodukter.

7 § *Meddelande av europeiskt tekniskt godkännande.* I byggproduktdirektivet föreskrivs om meddelandet av europeiskt tekniskt godkännande. Enligt direktivet skall medlemsstaten bemyndiga organ att meddela godkännanden. Bemyndigandet att meddela europeiskt tekniskt godkännande gäller vissa produkter eller produktgrupper.

Olika godkännandeorgan kan bemyndigas för olika produkter och produktgrupper. Det finns heller inget hinder för att olika godkännandeorgan bemyndigas för samma produkt eller produktgrupp. Om miljöministeriet bemyndigar flera godkännandeorgan att meddela europeiskt tekniskt godkännande skall ministeriet samtidigt fastställa vilket av dessa organ för gemensam talan i den sammanslutning som består av de organ medlemsstaterna bemyndigat. Sammanslutningen beslutar bland annat om riktlinjerna för godkännandet och om godkännande när riktlinjer saknas.

Bestämmelserna i direktivet om meddelande av europeiskt tekniskt godkännande har tagits in i finsk lagstiftning genom de föreskrifter och anvisningar av miljöministeriet som finns i del A 3 i Finlands byggbestämmelsesamling. Avsikten är att bestämmelserna införs i 7 § lagen om godkännande av byggprodukter.

8 § *Giltighetstiden för europeiskt tekniskt godkännande.* I byggproduktdirektivet före-

skrivs om giltighetstiden för europeiskt tekniskt godkännande. Enligt direktivet meddelas godkännandet för högst fem år. Denna tid skall enligt direktivet kunna förlängas. Enligt lagförslaget kan även denna tid förlängas med högst fem år i sänder.

Bestämmelserna i direktivet om giltighetstiden för europeiskt tekniskt godkännande har tagits in i finsk lagstiftning genom de föreskrifter och anvisningar av miljöministeriet som finns i del A 3 i Finlands byggbestämmelsesamling. Avsikten är att bestämmelserna införs i 8 § lagen om godkännande av byggprodukter.

4 kap. **Typgodkännande av byggprodukter**

9 § *Meddelande av typgodkännande.* Enligt 148 § markanvändnings- och bygglagen meddelar ministeriet typgodkännande. I denna proposition med förslag till ändring av markanvändnings- och bygglagen föreslås att bestämmelsen preciseras så, att ministeriet kan bemyndiga också ett annat organ att meddela typgodkännande. Detta kan vara en annan myndighet eller ett annat offentligt organ eller ett privaträttsligt organ.

Den allmänna behörigheten att meddela typgodkännande kvarstår hos ministeriet. Enligt förslaget kan ett av ministeriet bemyndigat organ meddela godkännanden endast för produkter eller produktgrupper som nämns i ministeriets beslut.

Miljöministeriet kan genom förordning ge anvisningar om grunden för typgodkännandet. När typgodkännandet meddelas av ett av ministeriet bemyndigat godkännandeorgan bör det alltid grunda sig på ministeriets anvisningar. Också ministeriet skall iaktta anvisningarna när det meddelar typgodkännande. Ministeriet har dock möjlighet att meddela godkännande också när det inte har utfärdats någon förordning om anvisningarna. Numera meddelas typgodkännandena oftast med stöd av anvisningarna för typgodkännandet. De nuvarande anvisningarna för typgodkännande utgörs av ett inofficiellt dokument som ministeriet inte har beslutat särskilt om.

Avsikten är att anvisningarna för typgodkännande också i fortsättningen utarbetas så att de baserar sig på all den sakkunskap som finns tillgänglig om produkternas egenskaper, deras betydelse och bedömningen av dem.

10 § *Grunderna för typgodkännande.* Typgodkännandet skall i regel basera sig på de provningar som gjorts med fastställda metoder och på de egenskaper som konstaterats hos produkten vid provningarna. I en förordning av miljöministeriet om anvisningar för produktspecifikt typgodkännande fastställs de egenskaper som förutsätts hos produkten och de godtagbara metoder som används för att bestyrka dessa egenskaper.

I förordningen gällande anvisningar för typgodkännande kan enligt förslaget förutsättas att ett godkänt organ bestyrker en konstruktion, en byggnadsdel eller en produkt, förnödenhet eller anordning som är avsedd att stadigvarande ingå i en byggnad i enlighet med de krav som fastställts i anvisningarna.

11 § *Tillsyn i anslutning till typgodkännande.* Enligt 148 § markanvändnings- och bygglagen skall ministeriet i samband med typgodkännandet godkänna ett kontrollorgan som utövar fortgående tillsyn över kvaliteten på de typgodkända produkterna. I denna paragraf finns närmare bestämmelser om innehållet i tillsynen. Syftet med tillsynen är att säkerställa att de typgodkända och korrekt märkta produkterna också i fortsättningen stämmer överens med de egenskaper som godkännandet förutsätter. Detta övervakas genom fabriken tillverkningskontroll, som består av den interna kvalitetskontroll som tillverkaren upprätthåller och de provningar av produkterna som tillverkaren utför samt det bestyrkande av systemet för tillverkningskontroll i fabriken som ett utomstående organ utför, vilket skall grunda sig på den första besiktningen av systemet och en fortlöpande övervakning. I tillsynen kan också ingå provning av stickprov som tagits vid fabriken eller på marknaden.

I typgodkännandebeslutet anges de utomstående instanser som deltar i tillverkningskontrollen. Dessa kan av underleverantörer beställa tjänster som behövs för övervakningen,

t.ex. test av produkter. En utomstående instans som deltar i övervakningen skall ha godkänts av ministeriet för en sådan uppgift.

5 kap. **Certifiering av bruksbeskrivningar för byggprodukter**

12 § *Bruksbeskrivningar för byggprodukter.* De som tillverkar och marknadsför byggprodukter kan till sina produkter foga bruksbeskrivningar som innehåller uppgifter om produkternas egenskaper, användningssätt och användbarhet i olika driftsförhållanden. Bruksbeskrivningarna stöder planeringen av byggnaderna och genomförandet av byggprojekten. De kan också användas i förfarandet för byggnadslov och i byggnadstillsynen. En bruksbeskrivning kan ges allmän tillförlitlighet genom en särskild certifiering. På grundval av en certifierad bruksbeskrivning kan en produkt med stöd av denna paragraf anses uppfylla de krav som ställs på produkten i markanvändnings- och bygglagen eller med stöd av den.

13 § *Certifiering av bruksbeskrivningar.* Enligt paragrafen kan miljöministeriet bemyndiga ett organ att certifiera bruksbeskrivningar för byggprodukter. Bemyndigandet specificeras enligt produkt eller produktgrupp. Produkttillverkaren eller dennes representant kan ansöka om certifiering av en bruksbeskrivning.

6 kap. **Bestyrkande av byggprodukternas kvalitet**

14 § *Prov på byggprodukter som utförs per byggplats.* I byggbestämmelsesamlingen finns föreskrifter och anvisningar om den övervakning av kvaliteten på konstruktionerna och de byggnadsmaterial och byggvaror som använts i dem samt på andra byggprodukter vilken utförs med hjälp av prov som utförs på byggplatser och provningar på produkterna på en byggplats. Dessa uppgifter skall enligt paragrafen utföras av ett kontrollorgan eller provningslaboratorium som miljöministeriet godkänt för uppgiften.

15 § *Tillverkningskontroll av produkterna*

som ersätter prov per byggplats. De prov som avses ovan i 14 § kan ersättas med arrangemang där tillverkaren upprätthåller en tillverkningskontroll i fabriken. Ett utomstående kontrollorgan bestyrker systemet med tillverkningskontroll på grundval av en första besiktning och fortgående övervakning. Miljöministeriet skall ha godkänt kontrollorganet för denna uppgift.

7 kap. Allmänna bestämmelser om bemyndigandet och godkännandet av organ

16 § *Allmänna villkor för deltagande i godkännandet av byggprodukter.* Den utomstående instans som deltar i godkännandet av byggprodukter kan vara en privaträttslig eller offentligrättslig aktör. En privaträttslig aktör skall vara en självständig juridisk person. Detta kan vara ett aktiebolag, kommanditbolag eller öppet bolag. Av särskilda skäl kan det också vara en förening eller stiftelse. Tidigare har godkänts även aktörer i föreningsform. Numera anser man dock att näringsverksamhet inte skall idkas i föreningsform utom när det är fråga om sådan sekundär näringsverksamhet som idkas vid sidan av föreningens ideella verksamhet och som stöder och den ideella verksamheten. Verksamheten i anslutning till produktgodkännandet är dock till sin natur inte sådan näringsverksamhet som på ett naturligt sätt kan idkas vid sidan av en ideell verksamhet eller som stöder en sådan verksamhet. Enligt nuvarande uppfattning kan näringsverksamheten inte heller på ett naturligt sätt idkas i stiftelseform, trots att till exempel anstalter sedan gammalt verkar i form av stiftelser. En enskild person är enligt paragrafen inte heller lämplig att utföra uppgifter i anslutning till produktgodkännandet. Inte heller en enskild person med firma uppfyller tillräckliga villkor trots att han kan ha utomstående personer i sin tjänst. En offentligrättslig aktör skall vara en självständig anstalt som är fristående från den förvaltningsorganisation som sköter de egentliga myndighetsuppgifterna. Ett villkor som gäller alla är enligt paragrafen kravet på sakkännedom, tillförlitlighet,

soliditet och oavhängighet. På vilket sätt dessa omständigheter skall bedömas föreskrivs närmare i 9 kap., som gäller beslutsfattandet, och särskilt i 21 §.

De allmänna villkoren följer bestämmelserna i direktivet och harmoniserar, liksom även bestämmelserna i direktivet, med de europeiska standarderna i serien 45000.

17 § *Befogenhet att bemyndiga och godkänna organ.* Det föreslås att i paragrafen tas in en bestämmelse om miljöministeriets behörighet att bemyndiga och godkänna organ för uppgifter enligt denna lag.

18 § *Meddelande till Europeiska gemenskapernas kommission.* Enligt byggproduktdirektivet skall en medlemsstat till Europeiska gemenskapernas kommission meddela de godkännandeorgan som har bemyndigats att meddela europeiskt tekniskt godkännande. Till kommissionen skall meddelas också de certifieringsorgan, kontrollorgan och provningslaboratorier som har godkänts att utföra uppgifter i anslutning till det bestyrkande av överensstämmelse med kraven som CE-märkningen förutsätter.

8 kap. Särskilda villkor som gäller bemyndigade och godkända organ

19 § *Organ som meddelar europeiskt tekniskt godkännande.* I byggproduktdirektivets 10 artikel föreskrivs om de krav som ställs på organ som bemyndigas att meddela europeiskt tekniskt godkännande. Bestämmelserna i byggproduktdirektivet har tagits in finsk rätt genom de föreskrifter och anvisningar av miljöministeriet som publicerats i del A 3 i Finlands byggbestämmelsesamling. Det föreslås att bestämmelserna nu tas in i lagen.

20 § *Organ som meddelar typgodkännande och certifierar bruksbeskrivningar för byggprodukter samt deltar i bestyrkandet av överensstämmelse med kraven.* Det föreslås att det i detta sammanhang till 148 § markanvändnings- och bygglagen fogas en fullmakt för miljöministeriet att bemyndiga ett annat organ vid sidan av ministeriet att meddela typgodkännanden. Organet kan vara offentligrättsligt eller privaträttsligt. Av organet förutsätts att det uppfyller samma krav på yrkesmässig kompetens och oavhängighet som

en aktör som bemyndigas att meddela europeiskt tekniskt godkännande. Samma krav skall också ställas på ett organ som certifierar bruksbeskrivningar för byggprodukter. Också de egenskaper som förutsätts hos ett organ som godkänns att meddela typgodkännande och certifiera bruksbeskrivningar har fastställts med användning av samma uttryck som i direktivet. Detta förfarande föreslås för att det nationella system som kompletterar det europeiska produktgodkännandet inte på författningsnivå skall kunna anses gynna en lägre kravnivå. Kraven gäller också i detta fall resurser och oavhängighet.

I artikel 14 i byggproduktdirektivet och i bilaga IV till direktivet föreskrivs om minimikraven för de certifieringsorgan, provningslaboratorier och kontrollorgan som deltar i bestyrkandet av överensstämmelse med kraven. Enligt artikeln skall organet ha en kompetent och opartisk personal. Bestämmelserna har i Finland satts i kraft genom de föreskrifter och anvisningar av miljöministeriet som publicerats i del A 3 i Finlands byggbestämmelsesamling. Det föreslås att bestämmelserna nu tas in i lagen. De krav som gäller teknisk kompetens och yrkesheder samt tillräckliga hjälpmedel och nödvändig utrustning definieras inte närmare och kan således bestämmas av förvaltningspraxis. Likaså preciseras innehållet i kravet på oavhängighet närmare genom förvaltningspraxis.

21 § *Godkännande av organ att utföra tillverkningskontroller i anslutning till typgodkännande eller prov per byggplats eller tillverkningskontroller som ersätter dessa prov.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de krav som ett organ som deltar i tillverkningskontrollen av en typgodkänd produkt skall uppfylla. Hos dessa organ förutsätts, i likhet med de organ som avses i 20 §, en tillräcklig och kompetent personal och utrustning samt oavhängighet och opartiskhet. I utformningen av paragrafen är det i detta sammanhang inte nödvändigt att sträva efter att använda samma uttryck som i direktivet, utan kraven har uttryckts smidigare.

I paragrafen föreslås också bestämmelser om de krav som de organ som deltar i tillsynen

av byggprodukter på en byggplats skall uppfylla. Hos dessa organ förutsätts, i likhet med de organ som avses i 20 §, en tillräcklig och kompetent personal och utrustning samt oavhängighet och opartiskhet.

9 kap. **Beslutande om bemyndigandet och godkännandet av organ**

22 § *Bedömning av sakkännedom, tillförlitlighet och oavhängighet.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de kriterier på vilka organens sakkännedom, tillförlitlighet och oavhängighet skall bedömas.

Sakkännedomen skall bedömas utgående från personalens utbildning och erfarenhet. Enligt paragrafen skall även den kompetens som påvisats i verksamheten beaktas. Grunderna för bedömningen av sakkännedom föreskrivs inte mera detaljerat i lag.

Bedömningen av tillförlitlighet föreskrivs däremot mycket detaljerat i lag. Vid bedömningen av tillförlitlighet fästs uppmärksamhet vid om den operativa ledningen har dömts till straff för en gärning som ifrågasätter tillförlitligheten, eller om den operativa ledningen har deltagit i verksamhet som lett till konkurs eller näringsförbud. En förutsättning för tillförlitligheten är att detta inte har skett under de fem föregående åren.

Grunderna för bedömningen av oavhängighet är också mycket stränga. En förutsättning för oavhängigheten är att organet inte står i något som helst konkurrensförhållande till bedömande, övervakande eller kontrollerande aktörer. Organet får inte heller på basis av ägande eller någon annan koppling vara ekonomiskt beroende av de objekt som omfattas av verksamheten. I paragrafen har dessutom som en preciserande bestämmelse införts ett omnämnande av att organet inte heller på annat sätt får stå i ett beroendeförhållande till den instans som verksamheten riktar sig till.

23 § *Innehållet i beslutet om bemyndigande och godkännande.* Beslutet om bemyndigande och godkännande skall kunna ges för en bestämd tid. Härvid upphör organets kompetens automatiskt inom en viss tid efter att förhållandena ändrats. Genom ett tidsbestämt beslut kan man även upprätta ett uppfölj-

nings- och övervakningssystem där man drar nytta av organets egen aktivitet i bestyrkandet av att de krav som gäller organet uppfylls. Å andra sidan skall beslutet i etablerade förhållanden också kunna ges så att det gäller tills vidare.

Vid bemyndigandet eller godkännandet av organ skall ministeriet inte vara bundet till den omfattning av verksamheten som anges i ansökan. Bemyndigandet och godkännandet skall vid behov kunna begränsas till vad sökandens kompetens utgående från de uppgifter som står till förfogande med säkerhet anses räcka till.

Till ett beslut, med vilket ett organ bemyndigas att fatta beslut som påverkar en enskild näringsidkares rättsställning, och ett beslut, med vilket ett organ godkänns att utföra uppgifter i anslutning till bestyrkandet av byggprodukters överensstämmelse med kraven, skall kunna fogas villkor som binder verksamhetsutövaren. Man kan vara tvungen att med sådana här villkor fastställa verksamheten så detaljerat och noggrant att det inte är ändamålsenligt att göra det på författningsnivå. Också för ordnandet av en ändamålsenlig tillsyn kan man vara tvungen att ställa villkor i beslutet.

24 § *Övervakning av villkoren för bemyndigande och godkännande samt avbrytande av verksamheten.* Enligt förslaget skall miljöministeriet övervaka verksamheten hos de privaträttsliga organ som med stöd av ministeriets beslut har fått sådan behörighet i anslutning till godkännandet av byggprodukter som jämföras med myndighetsverksamheten. Miljöministeriet kan ge uppgifter som hänför sig till övervakningen till den underlydande förvaltningen, som i dessa fall består av de regionala miljöcentralerna och kommunernas byggnadstillsyn. Till övervakningen hör de övervakande organens skyldighet att lämna uppgifter och tillsynsmyndighetens rätt till insyn.

I anslutning till tillsynen föreslås att miljöministeriet får befogenheter att ge en skriftlig varning till de organ som i sin verksamhet inte iakttar de författningar, föreskrifter och villkor som meddelats eller i övrigt inte utför sina uppgifter på ett korrekt sätt. I allvarliga fall har ministeriet enligt förslaget också be-

fogenheter att avbryta organens verksamhet. Besvär kan på ändamålsenligt sätt anföras över beslutet om avbrytande av verksamheten, men beslutet skall iakttas även om besvär har anförts. Besvärsmyndigheten kan dock besluta annat om detta.

25 § *Återkallande av bemyndigande och godkännande.* Enligt förslaget skall miljöministeriet återkalla bemyndigandet eller godkännandet om organet inte bedriver regelbunden verksamhet eller upphör med verksamheten eller om organet inte längre uppfyller villkoren för bemyndigandet eller godkännandet och inte inom utsatt tid har avhjälpit bristen. Likaså skall bemyndigandet eller godkännandet återkallas om organet har försatts i konkurs eller om en representant för organet med en dominerande ställning har meddelats näringsförbud.

Bemyndigandet eller godkännandet skall också återkallas om organets verksamhet har avbrutits och organet inte inom en skälig tid har eliminerat orsakerna till avbrottet.

Besvär kan anföras också över beslutet om återkallande av bemyndigandet eller godkännandet. Även detta beslut skall iakttas trots att besvär har anförts, om inte besvärsmyndigheten beslutar annat.

10 kap. Villkor som gäller det bemyndigade eller godkända organets verksamhet

26 § *Jäv.* I paragrafen föreslås att ett privaträttsligt organ, som i anslutning till godkännandet av byggprodukter fått bemyndiganden som kan jämföras med myndighetsuppgifter, skall iaktta samma bestämmelser om jäv som myndigheterna.

Syftet med bestämmelserna i detta kapitel och bestämmelserna om sökande av ändring är att säkerställa att kraven i 124 § grundlagen angående de grundläggande fri- och rättigheterna och rättssäkerheten samt god förvaltning uppfylls.

När förvaltningsuppgifter sköts av någon annan än myndigheterna skall det i allmänhet också säkerställas att den rätt till eget språk som föreskrivs i 17 § grundlagen tillgodoses. De tjänster som föreskrivs i den föreslagna lagen tillkommer endast om det finns en tillräcklig efterfrågan på dem. En aktör som

bemyndigats eller godkänts på ett ändamålsenligt sätt i en av medlemsländerna inom europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan erbjuda dessa tjänster i Finland på ett språk som aktören anser vara lämpligt. Marknaden för dessa tjänster är oftast engelskspråkig. Eftersom det inte är fråga service som vilken finländsk medborgare som helst behöver, utan om service för mycket specialiserade företagare, förutsätter inte 17 § grundlagen att verksamhetsutövaren alltid skall erbjuda tjänsterna på både finska och svenska.

27 § *Sekretess*. I paragrafen föreslås bestämmelser om att ett privaträttsligt organ, som i anslutning till godkännandet av byggprodukter fått behörigheter som kan jämföras med myndighetsuppgifter, skall iaktta vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreskrivs om myndigheternas skyldighet att hemlighålla uppgifter som erhållits i samband med verksamheten.

28 § *Ansvarsförsäkring*. I paragrafen föreslås att de bemyndigade och godkända organ som nämns i paragrafen skall ha en av miljöministeriet godkänd ansvarsförsäkring eller ett annat arrangemang som kan jämföras med den. Ansvarsförsäkringen skall täcka skador som eventuellt uppkommer till följd av organets misstag. När beslutet om bemyndigandet fattas eller när organet godkänns för sina uppgifter bedömer ministeriet om ansvarsförsäkringen eller det motsvarande arrangemanget är tillräckligt.

29 § *Tjänsteansvar*. I paragrafen föreslås bestämmelser om att de anställda vid bemyndigade och godkända organ skall ha samma straffrättsliga ansvar som tjänstemän vid skötseln av uppgifter enligt lagförslaget.

30 § *Straffbestämmelser*. Produktgodkännandet för byggprodukter har ett ekonomiskt värde för produkttillverkaren och marknadsföraren på byggproduktmarknaden och i byggandet. Det ekonomiska värdet grundar sig centralt på den offentliga tillförlitligheten i godkännandeförfarandet. Det föreslås att missbruket av offentlig tillförlitlighet kriminaliseras. Det blir då möjligt att förutom att döma till straff också döma den

ekonomiska fördel som skaffats genom svikligt förfarande förverkad.

11 kap. Särskilda bestämmelser och ikraftträdande

31 § *Bemyndigande att utfärda förordning*. Det finns ett flertal standarder för de ansökningsförfaranden som avses i denna lag och för bedömningar av villkoren i anslutningen till dem. Även Europeiska gemenskapen har utfärdat rättsakter om dem. Det är ändamålsenligt att ta in Europeiska gemenskapens rättsakter i finsk rätt genom förordning av miljöministeriet, såvida rättsakterna inte skall genomföras i Finland genom en egentlig lag. Det är också smidigast att genom förordning av miljöministeriet föreskriva om användningen av standarder. Ministeriet kan vara tvunget att meddela närmare föreskrifter om ansökningsförfarandet. Detta görs bäst genom förordning av miljöministeriet.

I byggproduktdirektivet och i bilagorna till det samt i kommissionens tillämpningsanvisningar finns föreskrifter och anvisningar som på grund av den detaljerade karaktären inte är ändamålsenliga att ta in i lagen. Det föreslås att detta föreskrivs genom förordning av miljöministeriet. På samma sätt är det ändamålsenligt att genom förordning föreskriva också om förfarandena i anslutning till typgodkännandet och certifieringen av bruksbeskrivningar.

32 § *Sökande om ändring i beslut av ett bemyndigat eller godkänt organ*. När myndighetsuppgifter sköts av privaträttsliga organ skall man också föreskriva om kundernas rättsskydd. I paragrafen föreslås att en part kan kräva rättelse av ett beslut som fattats av ett bemyndigat godkännandeorgan eller ett godkänt certifieringsorgan, kontrollorgan eller provningslaboratorium eller ett annat bemyndigat eller godkänt organ. I ett beslut genom vilket ett rättelseyrkande har avslagits kan ändring sökas hos förvaltningsdomstolen så som ändring söks i förvaltningsärenden.

Det är nödvändigt att genom förordning av miljöministeriet föreskriva mera detaljerat om framställandet och behandlingen av

rättelseyrkande.

33 § *Sökande av ändring i ministeriets beslut.* Enligt förslaget söks ändring i de beslut av ministeriet som fattats med stöd av denna lag hos förvaltningsdomstolen och inte hos högsta förvaltningsdomstolen, vilket fortfarande är vanligt när besvär anförs över ministeriets beslut. På så sätt består förfarandet vid anförandet av besvär över ministeriets beslut av två skeden, vilket ökar rättssäkerheten. När besvär anförs över ministeriets beslut iakttas förvaltningsprocesslagen.

34 § *Ömsesidigt godkännande av intyg.* I paragrafen föreskrivs om det ömsesidiga godkännande som Europeiska unionen förutsätter av medlemsstaterna. Enligt det kan också ett organ som i ett annat medlemsland inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet på motsvarande sätt bemyndigats för uppgiften meddela finskt typgodkännande och certifiera bruksbeskrivningar enligt de bestämmelser som gäller i Finland och med iakttagande av de kravnivåer som ställts i Finland. På samma sätt godkänns prestationerna hos ett certifieringsorgan, kontrollorgan eller provningslaboratorium som i ett annat medlemsland inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet på motsvarande sätt godkänts för uppgiften. För att ett utländskt godkännande skall ha samma tillförlitlighet i Finland meddelar ministeriet på ansökan de organ som på motsvarande sätt godkänts för uppgiften.

35 § *Ikraftträdande.* Avsikten är att tidpunkten för ikraftträdandet av lagen bestäms i samband med att lagen stadfästs. Lagen avses träda i kraft inom ett halvt till ett år efter att den har stadfästs.

1.2. Lag om ändring av 148 § markanvändnings- och bygglagen

148 § *Typgodkännande.* Det föreslås att till nuvarande 1 mom. fogas en bestämmelse om att miljöministeriet kan bemyndiga ett organ som uppfyller de krav som ställs att meddela typgodkännanden. Organet kan vara en myndighet eller ett annat offentlighetsorgan eller en privaträttslig aktör. I lagen om godkännande av byggprodukter föreskrivs

närmare om de krav som ställs på organet.

I samband med typgodkännandet kan ministeriet enligt gällande lag avvika från bestämmelserna om byggande. Det föreslås dock att denna möjlighet till avvikelse inte ges till de organ som ministeriet har bemyndigat meddela typgodkännanden, utan endast ministeriet skall ha denna möjlighet till avvikelse.

I 2 mom. skall ministeriets möjlighet enligt 1 mom. att bemyndiga även andra instanser att meddela typgodkännanden beaktas. Återkallandet av godkännande hör till det bemyndigade organets behörighet om organet beviljat godkännandet. Ministeriet kan däremot återkalla typgodkännanden i alla fall.

Det föreslås att en hänvisning till lagen om godkännande av byggprodukter införs i 3 mom.

2. Närmare bestämmelser

Avsikten är att miljöministeriet utfärdar en förordning om godkännandet av byggprodukter. Förordningen publiceras som del A 3 i Finlands byggbestämmelsesamling och genom den upphävs den nu gällande motsvarande delen av byggbestämmelsesamlingen, såvida den inte redan har upphävts genom lagen om byggprodukter.

I förordningen meddelas närmare föreskrifter bland annat om ansökningsförfarandet i anslutning till bemyndigandet och godkännandet av organ, förfarandet för meddelande till Europeiska gemenskapernas kommission, förfarandet för meddelande av europeiskt tekniskt godkännande och CE-märkningen av byggprodukter.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft inom ett halvt till ett år efter att den stadfästs. En övergångstid på ett halvt år behövs för de administrativa beslut med stöd av vilka de nuvarande aktörerna skall fortsätta sin verksamhet i anslutning till godkännandet av byggprodukter och de nya aktörerna skall inleda sitt arbete.

4. Lagstiftningsordning

Den lag som föreslås begränsar inte näringsfriheten enligt grundlagen eller andra grundläggande fri- och rättigheter.

Regeringen anser att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslagen***1.****Lag****om godkännande av byggprodukter**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om godkännandet av byggprodukter för användning i byggandet, bestyrkandet av överensstämmelse med de krav som hänför sig till godkännandet och om på vilka villkor andra än myndigheterna kan utföra godkännandeuppdrag och andra uppgifter i anslutning därtill samt om det förfarande som då skall iakttas.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag gäller bestyrkande av överensstämmelse med de krav som ställs på byggprodukter i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) samt i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Denna lag tillämpas på bestyrkande av överensstämmelse med de krav som ställs på produkten i den europeiska harmoniserade standard för byggprodukter som utarbetats på uppdrag av Europeiska gemenskapernas kommission eller den nationella standard som kommissionen på behörigt sätt meddelat eller de krav som ställs i det europeiska tekniska godkännandet för byggprodukter. Denna lag tillämpas även på tillsynen över kvaliteten på produkter som typgodkänts enligt 148 § markanvändnings- och bygglagen.

På annat godkännande av byggprodukter tillämpas denna lag så som särskilt bestäms i lag eller i förordning av statsrådet eller ministeriet.

2 kap.

CE-märkning av byggprodukter

3 §

Villkor för CE-märkning

Genom att förse en produkt med CE-märkning bestyrker tillverkaren att produkten uppfyller de tekniska kraven i en nationell standard som överensstämmer med den standard för byggprodukter som CEN (Comité Européen de Normalisation) eller CENELEC (Comité Européen de Normalisation Electrotechnique) eller dessa tillsammans har utarbetat och godkänt på uppdrag av Europeiska gemenskapernas kommission, eller att produkten har beviljats europeiskt tekniskt godkännande.

Om en standard enligt 1 mom. saknas, bestyrker tillverkaren genom CE-märkningen av en produkt att produkten uppfyller kraven i en medlemsstats nationella tekniska specifikation, vilken Europeiska gemenskapernas kommission till medlemsstaterna meddelat motsvara de väsentliga harmoniserade kraven för byggnadsverk.

Ett ombud för tillverkaren som etablerat sig inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan också förse en produkt med CE-märke.

4 §

Bestyrkande av överensstämmelse med kraven

En tillverkare eller dennes ombud som etablerat sig inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall, när han CE-märker en produkt, på ett godtagbart tillvägagångssätt i enlighet med vad som förutsätts i den harmoniserade standarden eller i det europeiska tekniska godkännandet kunna bestyrka överensstämmelse med de krav som CE-märkningen förutsätter.

Godtagbara tillvägagångssätt är

1) sådan överensstämmelse med de krav på produkten som ett godkänt certifieringsorgan har fastställt, vilket förutsätter att fabriken har en egen tillverkningskontroll och att tillverkaren testat prov som tagits vid fabriken i enlighet med ett godkänt testprogram samt att ett godkänt organ utfört en första typprovning av produkten. Vidare förutsätts en första undersökning av fabriken och dess tillverkningskontroll, fortlöpande övervakning, utvärdering och godkännande av fabriken egen tillverkningskontroll samt vid behov stickprov från fabriken, marknaden eller byggplatsen, eller

2) en försäkran av tillverkaren om överensstämmelse med kraven, vilken kan grunda sig på antingen

a) tillverkarens första typprovning av produkten, det system för tillverkningskontroll i fabriken som tillverkaren upprätthåller och vid behov den testning av proven från fabriken som tillverkaren utför enligt ett godkänt testprogram samt ett godkänt organs certifiering av systemet för tillverkningskontroll i fabriken på grundval av den första undersökningen av fabriken och tillverkningskontrollen i den och vid behov fortlöpande övervakning, utvärdering och godkännande av tillverkningskontrollen i fabriken, eller

b) den första typprovningen av produkten som utförts av ett godkänt provningslaboratorium och den tillverkningskontroll i fabriken som

tillverkaren utför, eller
c) tillverkarens första typprovning av produkten och fabriken egen tillverkningskontroll.

3 kap.

Europeiskt tekniskt godkännande av byggprodukter

5 §

Villkor för europeiskt tekniskt godkännande

Europeiskt tekniskt godkännande kan meddelas en produkt för vilken det inte finns en harmoniserad europeisk standard som avses i 3 § 1 mom. eller en godkänd standard som avses i 3 § 2 mom. och syftet inte heller är att utarbeta sådana.

Europeiskt tekniskt godkännande kan också meddelas en produkt som påtagligt skiljer sig från en standard som avses ovan i 1 mom.

Med stöd av det tillstånd som Europeiska gemenskapernas kommission utfärdar för en bestämd tid kan europeiskt tekniskt godkännande meddelas för en produkt angående vilken kommissionen har givit någon i uppdrag att utarbeta en harmoniserad standard eller i övrigt beslutat om utarbetandet av en sådan.

6 §

Grunderna för europeiskt tekniskt godkännande

Europeiskt tekniskt godkännande meddelas på basis av kontroller, provningar och utvärderingar i enlighet med de godkännandeanvisningar som en sammanslutning, bestående av de organ som medlemsstaterna bemyndigat, på uppdrag av kommissionen utarbetat för en produkt eller en produktgrupp.

Om det inte finns godkännandeanvisningar för en produkt eller produktgrupp, kan europeiskt tekniskt godkännande meddelas med stöd av de harmoniserade väsentliga krav som fastställts för byggnadsverket och de grunddokument som kommissionen publicerat och som avses i rådets direktiv

89/106/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter (byggproduktdirektivet). Härvid skall dock alla de organ som medlemsstaten bemyndigat och som för talan godkänna utvärderingen av produkten. Om enlighet inte nås, skall utvärderingen godkännas av den ständiga byggkommitté som avses i byggproduktdirektivet och som består av företrädare för medlemsstaterna.

7 §

Meddelande av europeiskt tekniskt godkännande

Ett godkännandeorgan som miljöministeriet bemyndigat att meddela godkännande för produkten eller produktgruppen i fråga meddelar europeiskt tekniskt godkännande på ansökan av tillverkaren eller dennes ombud som etablerat sig inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Om miljöministeriet bemyndigar flera godkännandeorgan för uppgiften skall ministeriet samtidigt fastställa vilket av dessa för gemensam talan i den sammanslutning som består av de organ medlemsstaterna bemyndigat.

8 §

Giltighetstiden för europeiskt tekniskt godkännande

Europeiskt tekniskt godkännande meddelas för högst fem år. Giltighetstiden kan genom ett särskilt beslut förlängas med högst fem år i taget.

4 kap.

Typgodkännande av byggprodukter

9 §

Meddelande av typgodkännande

Typgodkännande av byggprodukter meddelas med stöd av 148 § markanvändnings- och bygglagen av

miljöministeriet eller ett godkännandeorgan som ministeriet bemyndigat att meddela godkännanden för vissa produkter eller produktgrupper.

Bestämmelser om grunderna för typgodkännande av vissa konstruktioner, byggnadsdelar eller förnödenheter, produkter eller anordningar kan utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

10 §

Grunderna för typgodkännande

Typgodkännandet skall basera sig på en utredning om egenskaperna hos den produkt för vilken typgodkännande söks. Genom förordning kan bestämmas att ett godkänt organ bestyrker att en konstruktion, en byggnadsdel eller en förnödenhet, en produkt eller en anordning som är avsedd att bli fast ansluten till en byggnad överensstämmer med de krav som anges i förordningen.

Miljöministeriet kan godkänna ett organ som uppfyller de villkor som föreskrivs i eller med stöd av denna lag att bestyrka överensstämmelse med de krav som avses i 1 mom.

11 §

Tillsyn i anslutning till typgodkännande

Tillverkningskontrollen av den typgodkända byggprodukten skall säkerställa att sådana produkter tillverkas som uppfyller kraven i typgodkännandebeslutet.

Tillverkningskontrollen av den typgodkända produkten består av det system för tillverkningskontroll i fabriken som tillverkaren upprätthåller och den typprovning som tillverkaren utför samt av ett godkänt organs certifiering av systemet för tillverkningskontroll i fabriken på grundval av den första besiktningen av fabriken och fabriken tillverkningskontroll samt fortlöpande övervakning, utvärdering och godkännande av fabriken tillverkningskontroll. I tillsynen kan också ingå provning som tagits vid fabriken eller på marknaden.

5 kap.

Certifiering av bruksbeskrivningar för byggprodukter

12 §

Bruksbeskrivningar för byggprodukter

Bruksbeskrivningarna för byggprodukter skall innehålla nödvändiga uppgifter om produkternas egenskaper, användningssätt och användbarhet samt andra omständigheter som hänför sig till användningen av produkten. Genom förordning av miljöministeriet kan föreskrivas att byggprodukterna med stöd av en certifierad bruksbeskrivning anses uppfylla de krav som föranleds av markanvändnings- och bygglagen eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

13 §

Certifiering av bruksbeskrivningar

Tillverkaren eller dennes ombud kan ansöka om certifiering av bruksbeskrivningen hos ett organ som miljöministeriet bemyndigat att certifiera bruksbeskrivningar för produkterna eller produktgrupperna i fråga.

6 kap.

Bestyrkande av byggprodukternas kvalitet

14 §

Prov som utförs på byggprodukter på byggplatsen

För att säkerställa konstruktionernas duglighet kan genom förordning av miljöministeriet föreskrivas att kvaliteten på konstruktioner och byggnadsmaterial och byggvaror i dem samt andra byggprodukter kontrolleras med hjälp av prov som utförts på produkter på en byggplats. Genom förordning av miljöministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om provtagningen och testningarna. För att säkerställa konstruktionernas

duglighet skall de prov som krävs under byggnadsarbetet utföras av ett organ som miljöministeriet godkänt.

15 §

Tillverkningskontroll av produkterna som ersätter prov per byggplats

De provningar som utförs för att bestyrka dugligheten hos material, varor, färdiga delar eller konstruktioner och skydd för dem kan ersättas med det system för tillverkningskontroll i fabriken som tillverkaren upprätthåller, vilket bestyrks av ett av miljöministeriet godkänt organ på grundval av den första besiktningen av fabriken och fabriken tillverkningskontroll samt fortlöpande övervakning, utvärdering och godkännande av fabriken tillverkningskontroll.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om bemyndigandet och godkännandet av organ

16 §

Allmänna villkor för deltagande i godkännandet av byggprodukter

En inrättning, ett aktiebolag, kommanditbolag eller öppet bolag eller, av särskilda skäl, en förening eller stiftelse som har förutsättningar att utföra dessa uppgifter på ett sakkunnigt, tillförlitligt, solitt och oavhängigt sätt, kan bemyndigas att meddela europeiskt tekniskt godkännande och typgodkännande och certifiera bruksbeskrivningar samt godkännas att utföra uppgifter som hänför sig till godkännandet av byggprodukter.

17 §

Befogenhet att bemyndiga och godkänna organ

Miljöministeriet kan bemyndiga ett organ att meddela europeiskt tekniskt godkännande eller typgodkännande enligt 148 §

markanvändnings- och bygglagen samt certifiera bruksbeskrivningar, om organet uppfyller de krav som ställs i fråga om kompetens och oavhängighet.

Miljöministeriet kan godkänna ett certifieringsorgan, kontrollorgan och provningslaboratorium eller ett annat organ att utföra de uppgifter i anslutning till bestyrkandet av produktens överensstämmelse med kraven som utgör en förutsättning för CE-märkningen, bestyrka produktens överensstämmelse med kraven och utföra de tillverkningskontroller som förutsätts i typgodkännandet eller utföra de prov av produkter per byggplats som avses i 14 och 15 § samt bestyrka den tillverkningskontroll i fabriken som tillverkaren upprätthåller och som ersätter proven, om den uppfyller de krav som ställs i fråga om behörighet och oavhängighet.

18 §

Meddelande till Europeiska gemenskapernas kommission

Miljöministeriet meddelar Europeiska gemenskapens kommission de godkännandeorgan som det har bemyndigat att meddela europeiskt tekniskt godkännande samt de certifieringsorgan, kontrollorgan och provningslaboratorier som ministeriet har godkänt att utföra uppgifter i anslutning till det bestyrkande av produktens överensstämmelse med kraven som CE-märkningen förutsätter.

8 kap.

Särskilda villkor som gäller bemyndigade och godkända organ

19 §

Organ som meddelar europeiskt tekniskt godkännande

Ett organ som bemyndigas att meddela europeiskt tekniskt godkännande skall ha förmåga att

a) bedöma nya produkters lämplighet för användning på grundval av vetenskaplig och

praktisk kunskap,

b) fatta opartiska beslut i förhållande till berörda tillverkares och deras ombuds intressen, och

c) sammanfatta vad som anförts av alla berörda parter i en avvägd bedömning.

20 §

Organ som meddelar typgodkännande och certifierar bruksbeskrivningar för byggprodukter samt deltar i bestyrkandet av överensstämmelse med kraven

Ett organ som bemyndigas att meddela typgodkännande eller certifiera bruksbeskrivningar för byggprodukter och ett organ som godkänns att utföra i denna lag avsedda uppgifter i anslutning till bestyrkandet av överensstämmelse med kraven skall ha

a) personal med teknisk kompetens och yrkesheder samt nödvändiga hjälpmedel och tillräckliga medel, och

b) personal som vid utförandet av ovannämnda uppgifter har en opartisk ställning i förhållande till alla, grupper eller enskilda, som direkt eller indirekt är knutna till byggproduktmarknaden.

21 §

Godkännande av organ att utföra tillverkningskontroller i anslutning till typgodkännande eller prov per byggplats eller tillverkningskontroller som ersätter dessa prov

Ett organ som godkänns att utföra uppgifter i anslutning till tillverkningskontrollen av en typgodkänd produkt eller prov per byggplats eller tillverkningskontroller som ersätter dessa prov skall ha tillräcklig och för detta uppdrag kompetent personal och utrustning och det skall kunna fatta opartiska beslut i förhållande till tillverkarnas och deras ombuds intressen.

9 kap.

Beslutande om bemyndigandet och godkännandet av organ

22 §

Bedömning av sakkännedom, tillförlitlighet och oavhängighet

Vid bedömningen av sakkännedomen skall uppmärksamhet fästas vid personalens utbildning och erfarenhet samt den kompetens som påvisats i verksamheten.

Sökanden kan anses vara tillförlitlig såvida inte en medlem eller suppleant i den sökande sammanslutningens styrelse eller förvaltningsråd, verkställande direktören, en ansvarig bolagsman eller någon annan i en med dessa jämförbar ställning under de senaste fem åren har dömts till straff för en sådan gärning som visar att han eller hon är olämplig att verka i ett bemyndigat eller godkänt organ eller har försatts i konkurs eller meddelats näringsförbud. Vid bedömningen av tillförlitlighet skall även beaktas konkurser under de senaste fem åren i sådana sammanslutningar där en person i den sökande sammanslutningens tjänst haft en ställning som motsvarar en sådan ställning som nämns i detta moment.

Sökanden anses vara oavhängig om varken han eller någon av hans anställda utövar eller står i kommersiellt, ekonomiskt eller något annat beroendeförhållande till den som bedriver produktion, import, handel, planering, marknadsföring eller reparation av byggprodukter. Sökanden får inte heller stå i beroendeförhållande till organisationer som bildats av dem som bedriver sådan verksamhet.

23 §

Innehållet i beslutet om bemyndigande och godkännande

Miljöministeriet kan bemyndiga eller godkänna ett organ för ett uppdrag på en bestämd tid eller tills vidare. Bemyndigandet eller godkännandet kan begränsas så att verksamheten blir snävare än vad som anges i ansökningsen. Till beslutet kan fogas villkor som behövs för utövandet och tillsynen över verksamheten.

Till beslutet kan även fogas ett villkor om att verksamheten skall inledas inom ett år eller

en längre fastställd tid vid äventyr att beslutet förfaller.

24 §

Övervakning av villkoren för bemyndigande och godkännande samt avbrytande av verksamheten

Miljöministeriet övervakar iakttagandet av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt andra bestämmelser om godkännandet av byggprodukter och likaså villkoren i miljöministeriets beslut om bemyndigande och godkännande. De regionala miljöcentralerna och kommunens byggnadstillsynsmyndighet bistår ministeriet i denna uppgift.

Det bemyndigade eller godkända organet är skyldigt att till tillsynsmyndigheterna lämna de uppgifter som behövs för tillsynen. Sammanslutningen skall underrätta tillsynsmyndigheterna om förändringar i ägandeförhållandena, personskiften i fråga om dem som är ansvariga för verksamheten samt andra betydande förändringar i verksamheten.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på ställen där verksamhet bedrivs företa de inspektioner som behövs för övervakningen.

Miljöministeriet kan ge ett bemyndigat eller godkänt organ en skriftlig varning eller avbryta verksamheten om

- 1) bestämmelserna i denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller andra bestämmelser som gäller godkännande av byggprodukter inte iaktas i verksamheten,
  - 2) uppgifterna i övrigt inte har utförts på ett korrekt sätt, eller
  - 3) det bemyndigade eller godkända organet har brutit emot de villkor som ställs i beslutet om bemyndigande eller godkännande.
- Beslutet om avbrytande av verksamheten skall iaktas även om ändring har sökts.

25 §

Återkallande av bemyndigande och godkännande

Miljöministeriet skall återkalla

bemyndigandet eller godkännandet om

- 1) det bemyndigade eller godkända organet inte bedriver regelbunden verksamhet eller upphör med verksamheten i fråga,
- 2) det bemyndigade eller godkända organet inte längre uppfyller kraven för bemyndigandet eller godkännandet och inte inom utsatt tid har avhjälpt bristerna,
- 3) organet har försatts i konkurs, eller
- 4) en representant för ett organ som har dominerade ställning har meddelats näringsförbud.

Ministeriet skall också återkalla bemyndigandet eller godkännandet om sammanslutningens verksamhet har avbrutits och sammanslutningen inte inom en skälig tid har eliminerat orsakerna till avbrottet.

Beslutet om återkallande av bemyndigande eller godkännande skall iaktas även om ändring har sökts.

10 kap.

Villkor som gäller det bemyndigade eller godkända organets verksamhet

26 §

Jäv

På personalen vid godkännandeorgan och andra bemyndigade organ samt vid godkända certifieringsorgan, kontrollorgan och provningslaboratorier tillämpas vad som föreskrivs om jäv för tjänsteman i 10 och 11 § lagen om förvaltningsförfarande (598/1982).

27 §

Sekretess

Den som vid utförandet av de uppgifter som avses i denna lag fått kännedom om någons ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemligheter eller personliga förhållanden får inte utan samtycke av den som saken gäller för utomstående röja eller för egen vinning utnyttja de uppgifter som han fått på detta sätt.

Bestämmelserna i 1 mom. hindrar inte att ärendet röjs för

- 1) statliga och kommunala myndigheter för övervakande av uppgifterna enligt denna lag,
- 2) åklagar- och polismyndigheter för utredning av brott eller
- 3) en domstol.

28 §

Ansvarsförsäkring

Ett organ som bemyndigas att meddela europeiskt tekniskt godkännande eller typgodkännande eller certifiera bruksbeskrivningar och ett organ som godkänns att utföra uppgifter enligt denna lag i anslutning till godkännandet av byggprodukter skall ha en av miljöministeriet godkänd ansvarsförsäkring eller ett annat arrangemang som kan jämföras med den.

29 §

Tjänsteansvar

På en person som är anställd vid ett godkännandeorgan eller ett annat bemyndigat eller godkänt organ tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon utför uppgifter enligt denna lag.

30 §

Straffbestämmelser

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 27 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall straffas enligt 40 kap. 5 § eller strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag.

Den som erbjuder tjänster som hänför sig till europeiskt tekniskt godkännande eller annat godkännande av byggprodukter utan i denna lag avsett bemyndigande eller godkännande av miljöministeriet skall för brott mot godkännande av byggprodukter dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

11 kap.

Särskilda bestämmelser och ikraftträdande

31 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Genom förordning av miljöministeriet utfärdas närmare bestämmelser om bemyndigande för meddelande av europeiskt tekniskt godkännande eller typgodkännande enligt 148 § markanvändnings- och bygglagen eller certifierande av brukbeskrivningar för byggprodukter och om godkännande för utförandet av i denna lag avsedda uppgifter i anslutning till produktgodkännande samt om påvisande av kompetens och oavhängighet. Genom förordning av miljöministeriet föreskrivs även om förfarandet vid behandlingen av de ansökningar som avses i detta moment och vid beslutandet om bemyndigande och godkännande.

Genom förordning av miljöministeriet utfärdas också närmare bestämmelser om förfarandet vid meddelandet av europeiskt tekniskt godkännande eller typgodkännande eller vid certifieringen av bruksbeskrivningar samt om ansöknings- och i anslutning till detta och bestyrkandet av överensstämmelse med kraven.

Genom miljöministeriets förordning utfärdas även närmare bestämmelser om CE-märkningen av byggprodukter och om det intyg och den försäkran om överensstämmelse med kraven som avses i byggproduktdirektivet.

32 §

Sökande av ändring i beslut av ett bemyndigat eller godkänt organ

En part som är missnöjd med det beslut som på hans ansökan meddelats av ett bemyndigat eller godkänt organ eller med ett beslut som gäller honom kan kräva rättelse av beslutet hos den som fattat beslutet.

I ett beslut genom vilket ett rättelseyrkande har avslagits kan ändring sökas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Närmare bestämmelser om förfarandet vid

framställandet av rättelseyrkande och behandlingen av det utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

33 §

Sökande av ändring i ministeriets beslut

I ett beslut av miljöministeriet som fattats med stöd av denna lag söks ändring hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

34 §

Ömsesidigt godkännande av intyg

Ett organ som i ett annat medlemsland inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet på motsvarande sätt godkänts för uppgiften kan meddela i denna lag avsett typgodkännande enligt markanvändnings- och bygglagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Ett organ som i ett annat medlemsland inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet på motsvarande sätt godkänts för uppgiften kan utföra de uppgifter som krävs vid det godkännande av byggprodukter som föreskrivs i denna lag.

Miljöministeriet lämnar på ansökan information om de organ som har tillsatts för uppgiften i andra medlemsländer inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet på det sätt som motsvarar bestämmelserna i denna lag.

35 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .
Beslut av ministeriet som gäller bemyndigandet av organ att meddela europeiskt tekniskt godkännande och godkännandet av certifieringsorgan, kontrollorgan och provningslaboratorier att utföra uppgifter enligt denna lag och som meddelats före ikraftträdandet av denna lag, är i kraft till dess något annat bestäms med stöd av denna lag.

2.

Lag**om ändring av 148 § markanvändnings- och bygglagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i markanvändnings- och bygglagen av den 5 februari 1999 (132/1999) 148 § som
följer:

148 §

Typgodkännande

En konstruktion, en byggnadsdel eller en förnödenhet, en produkt eller en anordning som är avsedd att bli fast ansluten till en byggnad, kan av vederbörande ministerium på ansökan godkännas för viss tid för att användas vid byggande (typgodkännande). I samband med godkännandet kan också undantag från bestämmelserna om byggande medges. Ministeriet kan bemyndiga ett organ som uppfyller tillämpliga krav att meddela typgodkännande. Organet kan i samband med godkännandet emellertid inte avvika från bestämmelserna om byggande.

Ett kontrollorgan, som godkänts av ministeriet eller ett organ som meddelar godkännande, övervakar fortlöpande kvaliteten på de typgodkända produkterna.

Ett typgodkännande skall återkallas om detta konstateras vara befogat på grund av missförhållanden i fråga om tillverkningen eller kvalitetskontrollen av produkten. Godkännandet återkallas av ministeriet eller det godkännandeorgan som meddelat godkännandet.

I lagen om godkännande av byggprodukter (/) föreskrivs om bemyndigandet av organ samt om förfarandet vid meddelandet och återkallandet av typgodkännande samt om godkännandet av kontrollorgan och förfarandet vid kontrollerna. Närmare bestämmelser om förfarandet utfärdas med stöd av denna lag eller lagen om godkännande av byggprodukter genom förordning av statsrådet eller av behörigt ministerium.

Denna lag träder i kraft den 1 200 .

Helsingfors den 18 oktober 2002

Republikens president

TARJA HALONEN

Minister *Suvi-Anne Siimes*

Lag

om ändring av 148 § markanvändnings- och bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i markanvändnings- och bygglagen av den 5 februari 1999 (132/1999) 148 § som
följer:

Gällande lydelse

Förslagen lydelse

148 §

Typgodkännande

En konstruktion, en byggnadsdel eller en förnödenhet, en produkt eller en anordning som är avsedd att bli fast ansluten till en byggnad, kan av vederbörande ministerium på ansökan godkännas för viss tid för att användas vid byggande (typgodkännande). I samband med godkännandet kan också undantag från bestämmelserna om byggande medges. Ministeriet kan bemyndiga ett organ som uppfyller tillämpliga krav att meddela typgodkännande. Organet kan i samband med godkännandet emellertid inte avvika från bestämmelserna om byggande.

Ett kontrollorgan, som godkänts av ministeriet eller ett organ som meddelar godkännande, övervakar fortlöpande kvaliteten på de typgodkända produkterna. Ett typgodkännande skall återkallas om detta konstateras vara befogat på grund av missförhållanden i fråga om tillverkningen eller kvalitetskontrollen av produkten.

Bestämmelser om förfarandet med typgodkännande utfärdas genom förordning.

En konstruktion, en byggnadsdel eller en förnödenhet, en produkt eller en anordning som är avsedd att bli fast ansluten till en byggnad, kan av vederbörande ministerium på ansökan godkännas för viss tid för att användas vid byggande (typgodkännande). I samband med godkännandet kan också undantag från bestämmelserna om byggande medges. *Ministeriet kan bemyndiga ett organ som uppfyller tillämpliga krav att meddela typgodkännande. Organet kan i samband med godkännandet emellertid inte avvika från bestämmelserna om byggande.*

Ett kontrollorgan, som godkänts av ministeriet eller ett organ som meddelar godkännande, övervakar fortlöpande kvaliteten på de typgodkända produkterna. Ett typgodkännande skall återkallas om detta konstateras vara befogat på grund av missförhållanden i fråga om tillverkningen eller kvalitetskontrollen av produkten. *Godkännandet återkallas av ministeriet eller det godkännandeorgan som meddelat godkännandet.*

I lagen om godkännande av byggprodukter (/) föreskrivs om bemyndigandet av organ samt om förfarandet vid meddelandet och återkallandet av typgodkännande samt om godkännandet av kontrollorgan och förfarandet vid kontrollerna. Närmare bestämmelser om förfarandet utfärdas med stöd av denna lag eller lagen om godkännande av byggprodukter genom förordning av statsrådet eller av behörigt ministerium.

Denna lag träder i kraft den 1 200 .